

N:o 6.

Ank. till Riksd. Kansli d. 30 Jan. 1871, kl. 1 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Skrifvelse till Riksdagen, i anledning af en vid sistförflutna riksdag beslutad lagförändring; Gifven Stockholms Slott den 7 Januari 1871.

Då nedannämnda, af sednast församlade Riksdag beslutade lagförändring, öfver hvilken Kongl. Maj:t ej kunnat fatta och meddela Sitt beslut innan Riksdagen åtskiljdes, ej heller sedermera blifvit af Kongl. Maj:t i nåder antagen, vill Kongl. Maj:t nu, i öfverensstämmelse med 87 § Regeringsformen, underrätta Riksdagen om de skäl, som derfor utgjort hinder.

I underdånig skrifvelse den 11 Maj 1870 har Riksdagen anført: att gällande föreskrifter om sättet för stämmings delgifvande i vissa fall icke voro tillfredsställande; att, då lagen i 11 kapitlet 7 § Rättegångsbalken, såsom undantag från det allmänna stadgandet att stämning skall ställas svaranden i händer, medgäfvit att den må fästas å hans husdörr, så vida han håller sig undan, förty att han väntar stämningen och veterligt är att han i häradet eller staden vistas, så förut-sattes här en bevisning om anledningen till svarandens bortovaro, som i de flesta fall vore omöjlig att åstadkomma; och han kunde dessutom fria sig från stämningen blott dermed att han begäfvit sig öfver häradsgränsen eller ur staden, i hvilket fall, likasom när han vore utrikes faren, omförmälda allmänna stadgande lände till efterrättelse; att det dock icke vore möjligt att iakttaga detta stadgande när svarandens vistelseort vore okänd; och förhållandet blefve nästan detsamma, då han rest ur landet, äfven om upplysning kunde erhållas om den ort, dit han begifvit sig; att i dessa fall således vore genom gällande lag föga sörjdt för kärandens rätt, och behofvet af en förändring härutinnan hade under sednare tider framträdt såsom en nödvändighet, synnerligast med afseende å den betydliga emigrationen från vårt land till Amerika; att, enär bruket att delgifva stämning genom dess kungörande i tidningarne icke vore alldeles främmande för vår lagstiftning, samt någon tjenligare utväg att uti ifrågavarande händelser få stämning kungjord ej lärer gifvas, syntes detta stämningssätt här lämpligen kunna medgifvas; att till förekommande af missbruk det dock borde ankomma på domstolen att i hvarje särskildt

fall på förhand pröfva, huruvida sådana omständigheter vore för hand, som betingade rättigheten att begagna nämnda utväg; att förmånen af detta stämningssätt emellertid icke syntes lämpligen kunna käranden förunnas, i fall svaranden vistades utrikes i Konungens eller rikets ärende; samt att i öfverensstämmelse härmed Riksdagen för sin del beslutat ett tillägg till 11 kapitlet 7 § Rättegångsbalken af följande innehåll:

“Är det ej kunnigt, hvar han sig uppehåller, eller vistas han utrikes utan att vara stadd i Konungens och rikets ärende och finnes ej för honom ombud, som stämningen tillställas kan, då må rätten förordna, att stämningen genom allmänna tidningarne honom kungöras skall, och låte käranden den kungörelse i tidningarne införas tre gånger, minst fjorton dagar emellan hvarje gång och sista gången minst sex månader före den tid, som i stämningen svaranden förelagd är“.

Emot detta förslag, hvaröfver Statsrådet och Högsta Domstolen blifvit hörda, har blifvit anmärkt: att genom förslaget, hvilket visserligen måste anses egadt att undanrödja de förnämsta af de svårigheter, som nu stundom möta en kärandepart vid anställande af rättegång, svarandens rätt icke syntes i samma mån vara betryggad; att sjelfva stämningssättet, kungörelse i tidningarne, ehuru för vissa undantagsfall i gällande lag medgifvet, i allmänhet torde erbjuda en ringare grad af sannolikhet för stämningens bringande till svarandens kunskap, än om densamma anslagits å hans husdörr, och i allt fall syntes vid den mer utsträckta tillämpning deraf, som må vara af behovet påkallad, mana till särskilda garantier för betryggande af svarandens rätt; att några tillfyllestgörande sådana dock ej framställdes i förslaget; att anvisning väl vore lemnad en frånvarande person att för sig ställa fullmäktig, men denna utväg blefve dock af ringa värde, då förslaget ej tillika gäfve någon anvisning om sättet, huru förordnande af ombud borde kungöras, för att ett dylikt förordnande skulle anses vara allmänt bekant; att i brist på uttryckligt stadgande härutinnan det följaktligen kunde inträffa, att svaranden verkligen förordnat ombud för sig och till och med kungjort detta i de allmänna tidningarne, utan att han dock finge åtnjuta förmånen af att stämningen tillställes hans ombud, derest han ej kunde visa, att hans vederpart egde kännedom om förhållandet; och förslaget medgäfve ej heller domstolen att förordna fullmäktig för en uteblifven, om stämningen tilläfventyrs okunnig svarandepart; att större vikt ej heller kunde tillerkännas föreslagna stadgandet att stämningens kungörande i tidningarne skulle bero på förordnande af rätten; ty då den pröfning, hvarpå ett dylikt förordnande skulle grundas, väl måste inskränkas till ett tillseende deraf att, såsom i den underdåniga skrivelsen jemväl yttras: “sådana omständigheter vore för handen, som betingade rättigheten att begagna nämnda utväg“, så innebure ifrågavarande stadgande ingenting annat, än att den pröfning af stämningens lagliga delgifvande, som eljest borde ega rum, då saken företoges till behandling vid rätten, blefve flyttad till en föregående tidpunkt, då svaranden ej vore tillstädes,

hvilket förfogande åter kunde för svaranden medföra den olägenhet att, om han i sista stunden erhöle kunskap om stämningen och infunne sig vid domstolen, han likväl der ej egde att göra invändning mot stämningens laglighet, enär denna fråga redan vore af domstolen pröfvad; att i öfrigt mot förslaget framställde sig enahanda betänkligheter, som blifvit framställda emot ett år 1860 af Rikets Ständer afgifvet mindre omfattande förslag till förändrad lydelse af sista punkten uti ifrågavarande paragraf, och hvilka hufvudsakligen gällde dels saknaden af stadganden motsvarande de i Lagberedningens förslag till Rättegångsbalk, förra delen, kapitlet 16 §§ 9 och 12 intagna föreskrifter angående doms kungörande för svarande, som ej fått stämningen sig tillställd och ej heller sjelf eller genom fullmäktig i saken tillstädesvarit, äfvensom angående tid för vads anmälände i berörda fall, dels ock den inkonsequens, som skulle uppstå i lagstiftningen, derest 11 kapitlet 7 § Rättegångsbalken förändrades i angifna syfte, under det att 2 kapitlet 3 § Utsökningsbalken lemnades oförändrad; samt att det vore mindre egentligt att med den af Riksdagen ifrågasatta förändring bibehålla sista punkten af paragrafens nuvarande innehåll orubbad.

Enär, på sätt berört är, erforderliga garantier till betryggande af svarandens rätt uti det ifrågavarande förslaget saknas; och då härtill jemväl kommer, att den förmån, förslaget åsyftar att bereda kändepart, utan tvifvel ofta skulle, i fall der stämningen inom viss tid borde vid äfventyr af talans förlust svaranden delgifvas, komma att, synnerligen å de orter der ting mera sällan hållas, tillintetgöras genom bestämmelsen derom att det ankomme på rätten att förordna om stämningens delgifvande genom kungörelse i tidningarne, har Kongl. Maj:t funnit Sig icke kunna bifalla Riksdagens ifrågavarande förslag.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

CARL.

Axel Adlercreutz.

*Utdrag af protokollet öfver justitie-departements-
ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti
Statsrådet å Stockholms slott Lördagen den 7
Januari 1871,*

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern *Adlercreutz*,
Hans Excellens Herr Statsministern för utrikes ärendena Grefve *Wachtmeister*,
Statsråden: *Bredberg*,
Abelin,
Friherre *Leijonhufvud*,
Wennerberg,
Bergström,
Friherre *Alströmer*.

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern uppläste härefter till justering förslag till skrifvelse till Riksdagen i anledning af en vid sistförflutna riksdag beslutad lagförändring;

Och tacktes Hans Maj:t Konungen, enligt Statsrådets tillstyrkande, gilla berörda förslag, sådant det finnes detta protokoll bilagdt, och förordnade att skrifvelse skulle i öfverensstämmelse dermed till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo

G. V. Österdahl.
